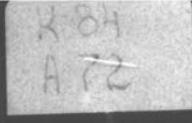

БУРЯАД
ШҮЛЭГЭЙ
ДАЛАЙ

БАВААСАН АБИДУЕВ

(1909-1940)

Баваасан Доржиеевич Абидуев Ивалгын аймагийн Янгаажсан нюотагта түрөө. 1927-1928 онуудлаа эхилэсэ шулэг бэшиэ. Тэрэнэй шулэг зохёолнууд «Наранай тuya» (1931), «Баяр» (1938), «Шэлэгдэмэл зохёолнууд» (1948, 1956) гэжэ номууд боложко хэвлэгээ. Ухибуудай уншаахада тааруулжса багахан үльгэрнуудые («Тэхэ бабаны түүхэ», «Эрээн гурвээхэ эмээлэгши», «Шаалай Шаанай хоёр» г.м.) бэшиэжэ сууда гарсаа. Олон зохёолнуудые ород хэлэнхээ оршуулаа. Б. Абидуев журналистын, хэвлэлий ажсалда ажсалаа. КПСС-ий гэшүүн. 1934 ондо СССР-эй уран зохёлиодой холбоондо абтаяа. Баваасан Абидуевий нэрэе республикин хүүгээдэй библиотекэдэ угтэнхэй.

ҮҮЛЭН

Хүхата үндэр хабсагайн
Хушуун дээгүүр хөөрэжэ,
Огторгойн хаяа бүхэлжэ,
Өдөө дэгжэн бүгшүүрбэ.
Яалалзан гарцаан наранай
Ягаан улаан гэрэлын
Баглагар хара үүлэндэ
Бүрхөөгдэж хоргодобо.
Баруун хойто үндэрэй
Байсатай жалгын забиархаа
Иэбшээ налхин үлеэжэ
Иэрюутбэр байдал тогтобо.
Хоёр гурбан дуналаар
Хура бороон эхилжэ,
Тэнгэрийн нэргээн шангадажа,
Сахилгаан номоор харбаба.

ЭХИН

Нажарай дулаанай үдэшэлэн
Намарай уларил ерэжэ,
Үбэлэй шанга хүйтэнэй
Эхин тэмдэг үзүүлбэ.
Нарьдаг ехэ уулые
Сайбар үнгөөр шэмэжэ,
Ялбама сагаан самсаар
Үргэн талмай нэмэрүүлбэ.
Хюруу хүйтэндэ шарлахагүй
Шэрбэгэр нарнан нахалтай,
Халзан малагар духатай
Хангай үндэр ууламнай
Шэрбэгэр ногоон нахалаа
Сэнтүүлэн буурал болгожо,
Мүндэгэр сагаан духаяа
Уршалдуулан нуужа байна.

АЛТАН ДАЛАЙ

Арюун долгито алтан далай –
Хамтын ажалта манай таряан
Хүхэ сэнхир огторгой доро,
Хүрьштэ алтан дэлхэй дээрэ
Наранай гэрэлдэ халюуран шарлажа,
Ишбашэ жабарта жэрбэгэнэн найгажа,
Алтан далайн мүнгэн долгёор
Ара газархаа долгилон байна.
Жэрбэгэр нахалаа хурсахан эмиржэ,
Жэгдэхэн тэгшэ зэргэлэн жагсажа,
Хүзүүгэе гунхуулан, доошоо хаража,
Нахилзан дохилзон дуулажа байна.
Ажал байдалаа шэнэхэн ябаан,
Уужам үргэн таряа хэхэн
Хатуу хүсэтэ хамтын ажалнууд
Жэгүүртэ машина ябуулжа эхилбэ.
Далай ехэ тарялангай дунда
Далита ехэ машинанууд гаража,
Олон колхозник-баатар нүхэд
Ургасын үрье хуряажа абаба.
Хүсөөр ехэ колхознигууд бидэнэй
Хүдэлмэри ажалаа дүүргэхэн хойно
Колхозий найхан таряанай гэршэ
Хадхуур сагаан узуур үлэбэ.

СОНХООР МАЛАЙНАН НАРА

Үбэл һүнийн утаханда
Хараад хэбгэнэм сонхоороо,
Сэлмэг тэнгэриин сээжэндэ
Нара гэрэлтэ туйагаараа.
Тарган шалхагар шарайтай,
Түхэрээн мундэгэр бэетэй,
Шаргал нара сонхоором
Шагаан, харан жүдхэнэ.
Номхон нойрсоо талаяа
Нэлэнхы сайгаа талаяа
Манажа хаража хоноён
Малагар нара наруулхан.
Иэмжэн үүлэн үзэгдөөд,
Нарын хүбөө дайрана.
Налхин эшхэрэн үлеэгээд,
Хадын модод найгана.
Үбэл һүнийн утаханда
Хаража хэбгэнэм сонхоороо.
Сэлмэг тэнгэриин сээжэндэ
Нара тамараа најангяар.